

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

VII. Practicæ resolutiones circa præmissa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

melius, in æquale, & in minus. Est & commutatio quædam, quæ Redemptio appellatur; est illa substitutio pecuniæ, vel rei pecunia æstimabilis loco rei voto promissæ.

45. *Quidnam requiritur ad commutationem?* Si fiat in æquale, requiritur potestas, non si fiat in melius euidenter; in minus autem commutatio non fit, sed dispensatio.

46. *Num causa requiritur ad commutationem?* Tantum cum fit in æquale, nam in melius absque causa fieri potest.

47. *Quomodo vota commutantur?* Reale commutari potest in personale, cum præsertim ex paupertate causa oritur commutandi. Personale redimi potest, si facultas sit, in minus, in alia opera commutari. Mixtum, vt peregrinatio, in alia similiter opera pietatis.

48. *Cum commutatio facta est, fitne reditus ad prius votum?* Minimè, si in melius commutatio facta, secus si in æquale, aut in minus.

49. *Facta commutatione extinguitur ne votum?* Ita planè, si ritè facta sit, nec reuiuiscit commutati obligatio voti; etiam si per impotentiam melius opus, in quod commutatum est, fieri non possit. Probabilius quidem censeo, commutato referuato, non manere referuatum id, in quod commutatum est. In pœnalibus pœna incurfa etiam commutari potest.

50. *Quæsiam commutans vota qualitatibus præditus esse debet? Quæ requiruntur in rescripto, scilicet, vt sit Confessor, Doctor decretorum, aut Magister in Theologia, & approbatus. Plura inferiùs.*

C A P V T VII.

*Praxis circa tradita in materia de voto ex
Societatis IESV schola.*

§. I. *De essentiâ voti.* 51. **D**ixisti, *votum esse voluntariam promissionem. Requiri, an vota ab infantibus emissa valida sint?* Minimè, quia carent discursu necessario ad voluntariam promissionem. Dubium est de deliberatione perfecta propter aliquam ex morbo animi perturbationem: obligat ne votum? docet *Suar. de Regul. tom. 2. lib. 4. cap. 6. num. 10.* obligare; quia raro contingit in his casibus, deliberationem esse imperfectam.

52. *Dabito, an votum emiserim: teneor ne?* Afferuit *Vasquez*

quez 1. 2. quest. 19. art. 6. d. 65. cap. 3. si voti impletio non fit Vafq. multum incommoda ; quia in dubiis tutior pars eligi debet. Probabiliter contrarium asseritur ; quia in dubiis possessio stat pro libertate. At si quis certus se voluisse , dubitat verò , an habuerit animum se obligandi ; possessionem stare pro voto , reor ; quia possessio libertatis , præponderat maiori etiam probabilitati contrariæ partis. Sanchez in summ. tom. 1. lib. 1. cap. 10. num. 36. & Palauus tom. 3. d. 3. p. 9. n. 2. Itaque etiam si dubium non sit æquale , sed magis propendeam in partem affirmatiuam, scilicet votum fuisse emissum ; adhuc standum pro libertate.

Sanch.
Palao.

53. Voueo absolutè Religionem : teneor illam inire , & si in anno probationis omnia sint grata , profiteri. Rogo quanam sit causa legitima egradiendi ante professionem ? Displacencia Religionis cum passione, anxietate , & tristitia animi siue ex naturali causa , siue ex dæmonis tentatione proueniat , quæ duret pro mense, & expelli non possit. Sanchez sum. tom. 1. lib. 1. ca. 16. n. 100. Addit si sit valde magna , etiam in primo ingressu excusaret.

Sanch.

54. Quis bona fide ingressus sua postea culpa expellitur : remanet ne voto ligatus ? Ita , quia votum includit conditionem , si detineatur ; vnde ille , cuius culpa conditio non impletur , tenetur voto , ac si impleta fuisset. Toletus lib. 4. ca. 17. Tolet. num. 12. Porro Azorius part. 1. lib. 11. cap. 12. quest. 9. contrarium Azor. asseruit , cui hærescerem in casu , quo quis mediocri adhibita diligentia ad corrigendum se , ex infirmitate tamen praua indole , aut habitibus in culpas est lapsus.

55. Determinatam voueo Religionem D. Francisci, aut Dominici, ingressum tento, repulsam habeo absolutam: cessat planè obligatio. Rogo tamen, si à superioribus postea inuitor, teneor ne ingredi si Prælati repulisset ob fallam informationem , cognita autem veritate , vellet admittere : teneris. Alias minimè ; quia votum emissum hac conditione ; si facta petitione acceptaris. Vnde si non admitteris, obligatio extinguitur. Lessius lib. 2. c. 41. Less. dub. 5. n. 44.

56. Non solum voui Religionem , sed & profiteri. Teneris ad professionis emissionem ; quia vtrumque promisti , & ingredi, & profiteri. Sic Sanchez sum. tom. 1. lib. 4. cap. 26. num. 21. Sanch. At Reginaldus tom. 2. lib. 1. cap. 25. num. 383. probabiliter Reginaldus docet , votum intelligendum secundum canones annum probationis concedentis. Quid si dubitem , an profiteri ? Non teneris in Religione perseverare ; quia votum in dubio obligat ad id , quod minus est : dum possessio non stat pro

verbis voti, quorum vouens non recordatur. Sanchez ubi sup. cap. 13. num. 17.

57. Voui Religionem in communi, non Specificans hanc, vel illam: vel dubito quânam Specificauerim: ad quânam teneor? Satisfacis ingrediendo laxiorem. Sic Sanchez, cit. c. 13. n. 17. contra Azor. tom. I. l. II. c. I. 4. 7. uel 9.

58. Vouit quis castitatem, dubitat tamen an promiserit omnimodam, an tantum conjugalem: perpetuam, an ad tempus. Ad temporaneam, & conjugalem solummodo tenetur. Sanchez, summ. tom. I. l. 4. c. 13. n. 16. & 17.

59. Voui Rosarium recitare, dubito an promiserim totum, an partem. Obligaris ad tertiam partem, quæ etiam Rosarium appellatur. Suarez de Rel. tom. 2. l. 4. c. 8. n. 5.

60. Promisi ieiunare die Sabbati, aut Veneris in eo legitime impediti, non teneor. Rogo an teneor altera die ieiunare ad satisfactionem? Si promissio alligata fuit diei illi ob speciale motuum, non teneris; secus si promissisti principaliter ieiunium, & secundario, in tali die. Dubito de hoc. Putat Sanchez summ. tom. I. cap. 14. num. 31. teneri te. Attamen probabiliter cum Caietano alij existimant non teneri; quia possessio non stat ex parte voti, quod non constat emissum cum dependentia ad tale diem.

61. Voui, recitaturum me quotidie septies pœnitentiæ Psalmos; librum non habeo, vnum tantum memoriæ retineo: teneor ne vnum illud septies repetere? Minimè, præcipuè si est de maioribus. Vnde assero ad nihil teneri. Sanchez summ. tom. I. lib. 1. c. 19. n. 3.

62. Dixisti voti materiam futuram bonam, non malam, non indifferentem: dubito an sit materia bona, an mala: num teneor? Afferit Suarez de Rel. tom. 2. lib. 4. c. 6. n. 12. non posse vouentem contra id votum operari sine legitima dispensatione, aut declaratione Pontificis. Sed Sanchez summ. tom. I. lib. 4. c. 6. n. 12. existimat tale votum non obligare: & si circa hanc bonitatem, vel malitiam sint opiniones probabiles, minus probabili posse adherere.

63. Addidisti, futurum votum de meliori bono: an validum votum de non acceptando Episcopatu, cum sit status perfectionis? Validum planè; & sanctissimè emittitur à nostræ Societatis viris; quia Episcopatus in tantum est perfectionis status, in quantum perfectionem in subiecto requirit; quam perfectionem etiam qui haberet, de se non præsumere, ad humilitatis heroicum gradum pertineret. Legendus Suarez de Rel. tom. 2. lib. 2. de iuram. cap. 13. num. 13. Hinc colligit Palani

Palao
Palaeus tom. 3. tract. 16. n. 2. votum Religionis non posse propria autoritate in Episcopatum commutari; quia Episcopatus ideo est perfectior Religione, quod maiorem perfectionem requirat, non quod ad illam magis conducat.

§. 2.

De voto
condi-
tionali,
& pœ-
nali.
Suar.

64. Dixisti votum absolutum statim obligare postis circumstantiis, pro quibus fit; conditionale autem non obligare, nisi conditio ponatur: Rogo, si talis conditio mea culpa non ponitur, obligat ne votum? Non, quia vouens censetur, se voluisse obligare, nisi posita tali conditione; quocumque ergo ex capite non ponatur, votum non obligabit. Vouet, v. gr. quis (cum Suario loquor de Rel. tom. 2. l. 4. c. 17. n. 21.) Religionem, si per annum à fornicatione absteineat; non abstinens postea siue ex malitia, siue ex praua intentione, non tenebitur ad Religionem; quamuis fortasse contra votum delinquat. Vouet quis Religionem, si sanitatem recuperet infra mensem, postea ex intemperantia non obtinet: tenetur ne votum implere? Afferit Sanchez summ. tom. 1. l. 4. c. 23. n. 46. Sed ex Suarij citati doctrina non tenetur.

Sanch.

65. Constat votum pœnale tunc obligare ad pœnam, quando sciēter, & culpabiliter violatur. Rogo autem, si voui non ludere sub pœna centum argenteorum, postea autem voti immemor, vel memor voti, sed immemor pœnae do operam ludo, teneor ne ad pœnam? Non teneris? quia naturalis obliuio ignorantia inuincibili æquiparatur. Sanchez, sum. tom. 1. c. 22. n. 18.

Sanch.

§. 19.

66. Vouens non ludere, toties violat votum, quoties ludit: rogo, an similiter vouens soluere viginti aureos, si ludat, teneatur soluere quoties ludit? Afferit Sanchez; quia pœna est accessoria actui. Dubius sum, an promiserim soluere pœnam, quoties votum soluerem. Existimat Layman lib. 4. tract. 4. cap. 5. num. 4. teneri soluere pro prima vice; quia in dubiis, benignior pars est amplectenda, Sanchez autem suam sententiam limitat, addens non habere locum in pœnis grauissimis, & quæ irritari non solent; vt si quis vouerit non ludere sub pœna peregrinationis Ierosolymæ, Religionis, aut exorbitantis elemosynæ.

Sanch.

Laym.

Sanch.

67. Obligat ne votum ad præstandum opus promissum cum intentione satisfaciendi voto? Afferuit Suarez de Rel. tom. 2. lib. 4. cap. 26. num. 8. si audias Missam cum intentione non satisfaciendi voto, ad quod teneris, sed audiendi postea aliam pro voto: tacite te prorogare votum, vel nouum votum facere: vnde teneris aliam Missam audire. At Sanchez lib. 1. cap. 13. num. 1. contrarium affirmavit; quia iam præstitisti,

§. 3.

Obliga-
tio voti.
Suar.

Sanch.

F § quod

quod voueras. Porro falsum puto, quod Suarius asseruit (tanti venia Doctoris) voluntatem satisfaciendi per aliam Missam, fuisse nouam Missæ promissionem.

68. Memini, me apud Caietanum legisse peccatum mortale esse totam materiam voti violare, siue magna, siue parua sit: **Henriq.** quidnam tenendum? Asseruit *Henriquez lib. 5. cap. num. 4.* in materia voti paruitatem materiam à peccato lethali excusare, siue totalis, siue partialis sit; quia si promissio rei leuis facta homini non obligat sub mortali, multo minus Deo facta, qui est mitior nostrarum promissionum actor. An non votum est quædam lex, quam sibi homo imponit? ergo non debet plusquam lex diuina, & Ecclesiastica obligare, in quibus materiam paruitas reperitur.

69. Possum ne me vouens, obligare sub mortali ad leuem materiam. v.g. ad Aue Maria recitationem? Asserit **Fagund.** *p. 2. lib. 9. cap. 3. num. 15.* quia intentio legislatoris, & vouentis sufficit ad obligationem mortalem. At **Sanch.** *lib. 1. .4. negat;* quia id non potest legislator in irrationabili materia, sed in rationabili, & proportionata. Sic intelligenda sententia illa *l. 1. ff. de const. Princ. Quod placuit Principi, legis habet vigorem.*

§. 4. 70. Dixisti vota relaxari per irrotationem, dispensationem, & commutationem, irritarique posse vota serui à Domino, uxoris à viro, filij impuberis à patre, pupilli à tutore, Religiosi à Prelato, & omnis inferioris à superiore absque causa necessaria: **De Voti Relaxatione per irritationem.** Rogo an Prelatus regularis possit irritari vota sui Religiosi, postquam ad Episcopatum, aut Cardinalatum assumptus fuerit? Minime, quia à potestate ipsius dominatiua iam est exemptus. **Pal.** *Palus 1. 3. tr. 15. d. 2. p. 3. §. 3. n. 3.*

71. Dubito, num vota emissa sint à subdito tempore subiectionis, aut libertatis: possunt ne irritari à superiore? **Salas.** *1. 2. q. 21. tr. 8. d. vni. sect. 25. n. 261. & 262.* quia votum emissum esse certum est, vnde eius obligatio debet præponderare dubiæ superioris potestati.

72. Dubium est, an impuber votum post pubertatem confirmauerit: potest ne pater irritare. Respondet **Sanch.** *lib. 4. c. 32. num. 5.* posse siue dubium sit an confirmauerit: siue constet de hoc, & dubium sit, an confirmauerit ante, vel post pubertatem.

73. Potest ne vir irritare votum uxoris de inuendo Monasterio post obitum eiusdem viri, vel secundis nuptiis non inuendis? **Sanch. Præp.** *Asserit Sanch. cit. c. 34. & Præpositus in 3. p. q. 6. dub. 20. n. 54.* quia cum inuita, adhuc sub viri potestate est.

affirmat. Imò probabile asseruerim posse sibi ipsum pœnitentem commutare, si sit materia subrogata euidenter æqualis; quia in dubio, an sit minor, possidet votum.

Laym. 79. *Egeone iusta causa, ut votum meum mutem in melius, vel in æquale bonum?* Asserit Layman. lib. 4. tract. 4. cap. 8. n. 22. At alij negant probabiliter.

Azor. 80. *Potest ne vouens, vel iurans se daturum centum aureos Ecclesia vel pauperi determinatè, ante acceptationem votum illud, aut iuramentum propria auctoritate in melius commutare?* Negavit Azorius tom. 1. lib. 11. cap. 19. quas. 12. Alij autem probabiliter asseruere, subscribo, quia probabilius est, ius à paupere, aut ab Ecclesia non acquiri, donec votum acceptetur. Deus autem, cuius intuitu vota ac iuramenta pia emittuntur, gratius habet, quod melius existit.

Sanch. 81. *In isto, an post acceptationem Ecclesie, aut pauperis possim votum illud in melius mutare?* Negat Sanchez in sum. tom. 1. lib. 4. cap. 41. num. 13. quia per acceptationem votum transit in contractum, & acceptum ius acquirit, quo inuitus priuari

Fagund. non potest. Asserit autem Fagundez Decal. tom. 1. lib. 2. cap. 49. num. 11. quia vota pia vltimate diriguntur in Deum, tanquam in finem cuius: ideo ipsius habenda ratio, cui maius bonum semper est gratius.

Suar. 82. *Vt confessarius simplex vota mea possit commutare, requiritur nè iusta causa?* Cum commutat per Bullam, aut Iubilæum, non requiritur, sed sufficit eleemolynam pro bello præstare, & opera in Iubilæo præscripta gerere. Suarius de Rel. tom. 2. lib. 6. cap. 9. n. 3. cum verò auctoritate ordinaria com-

Sanch. mutat, iusta causa requiritur. Sine qua (ait Sanchez sum. tom. 1. lib. 4. cap. 51. num. 15.) votum pœnitenti commutans peccaret solùm venialiter; quia potestate in iure leuissima abuteretur. *Quanam iusta causa?* Si res subrogata hilarius acceptetur implenda. Lessius dub. 11. n. 96. Si pœnitens petit, iustam esse causam existimat, Sanch. cap. 50. n. 23.

Less. Sanch. 83. *Potest nè commutare vota, qui ex delegata potestate dispensat?* Potest; quia qui potest plus, potest minus. Layman.

Laym. Sanch. lib. 4. tract. 4. cap. 8. n. 20. At Sanchez sum. tom. 2. lib. 8. d. 1. n. 15. contrarium asseruit.

Sanch. 84. *Faciendane commutatio, aut dispensatio votorum in confessione sacramentali?* Per Bullam aut Iubilæum fieri potest extra confessionem. Idem docuit probabiliter Sanchez de Matr. lib. 8. d. 34. num. 22. contra Reginaldum tom. 2. lib. 31. cap. 28. num. 216. de commutatione seu dispensatione faciendâ virtute litterarum Apostolicarum; quia Pontifex in illis non

non dicebat, dispensationem expediendam esse in foro pœnitentiæ, sed in foro conscientiæ, quod solum requirit secretum animæ, non autem confessionem: sicut absolutio censurarum. Porro hæc opinio hodie sustineri non potest; quia in literis Apostolicis apponitur clausula: *Audita confessione, non aliter, nec alio modo.* Sic *Filliucius* p. 2. c. 10. n. 35. *Sufficit ne ad hoc confessio inualida?* Sufficit, dummodo deficiens quoad propositum, aut dolorem: sit integra circa ea, de quibus petitur dispensatio. *Suar. tom. 4. d. 31. sect. 4. n. 9.* *Sufficit ne quilibet confessarius?* Debet esse proprius illius pœnitentis, id est, qui sit approbatus pro illo *Sanchez de Matrim. t. 1. l. 3. d. 34. n. 16.* Quia cum debeat præmitti confessio, ille solus potest talis pœnitentis vota dispensare, qui potest eius confessionem audire.

Filliuc.

Suar.

Sanch.

85. *Votum meum in melius ritè est commutatum: possum ne ad prius votum redire?* Negat *Filliucius* p. 2. cap. 10. n. 288. quia commutatio in melius habet vim voti, & votum propria auctoritate non potest in minus bonum commutari. At *Sanchez de Matrim. tom. 2. lib. 8. d. 9. n. 21.* affirmat; quia commutatio fit in fauorem vouentis, vnde potest illi fauori renunciare; intelligitur enim facta sub conditione: si vouens nolit votum implere. Addit *Lessius* l. 2. c. 40. dub. 11. n. 47. si facta fuerit multiplex commutatio voti siue in eleemosynam, siue in ieiunium, siue in preces: posse vouentem eligere quam maluerit; & postquam elegit vnam, & renunciauit aliis, posse iterum ad eandem commutationem, vel votum redire. Limite tamen, nisi vouens acceptasset, aut consultò elegisset commutationem in melius bonum, ad maiorem Dei cultum: tunc enim commutatio facta esset in Dei fauorem.

Sanch.

Lessius.

86. *Non adest vera dispensandi mei voti causa, sed ipse existimo adesse: rogo, an sit valida dispensatio?* Affirmatiuè respondet: *Less. cit. dub. 17. n. 10.* Quia sic exigit recta Ecclesiæ administratio. Scio *Palauum* tom. 3. tr. 2. d. 2. b. 9. a. 4. contrarium docuisse, qui falsò fundamine nititur dispensatio.

Less.

Pal.

97. *Quamnam putas sufficientem esse causam dispensationis?* Si votum non ex plena deliberatione, sed ex leuitate, aut vehementi passione fuerit emissum. Si fuerit metu extortum, etiam si non sit exequendo difficile. *Sanchez de Matrim. tom. 2. lib. 8. d. 20. num. 12.* contra *Valentiam* tom. 3. d. 6. quæst. 6. part. 7.

Sanch.

Verent.

§. 6.

88. *Dubitat quis, an cum vouit, vsu rationis habuerit propter ætatem; teneaturne?* *Suar.* sentit, si vouit post septennium, præsumendum pro voto.

Varia de

voto.

Suar.

89. *Voui ieiunare Quadragesima, sed dubito, an abstinentiam à lacticiis comprehenderim: quid tunc?* Ex Salas assero à lacticiis abstinere non obligari. *Voui certo die ieiunare, & dubito, num votum simpliciter, num verò cum dependentia à tali die?* Si eo die impeditus fuisti, non teneris alio ieiunare.
- Laym. Sic Layman.
90. *Votum de patrandò veniali peccato, quòdnam crimen est?* Cum Lessio tantum veniale assero; quia materia paruitas excusat.
91. *Certus sum me castitatem vouisse, sed dubito, an habuerim animum me obligandi: quòdnam præstandum? Num recurrendum ad Pontificem? Teneris quidem votum seruare, tamèn illud, auctore Sanchez, non est Papæ reseruatum.*
92. *Diuerfis votis varia ad castitatem pertinentia promissa, possunt ne singula, atque ad eò omnia commutari? Licet ex omnibus simul iunctis consurgat obligatio ad perfectam castitatem, commutari possunt; quia (vti Sanchez aduertit) vota posteriora se habent per accidens ad priora: nisi vouens intendas ea coniungere; tunc enim teneris obstrictus voto perfectæ castitatis indispensabili.*
93. *Voui singulis mensibus confiteri, vel communicare, per duos vel tres dies ultra mensem distuli: num voto satis fecit? Maximè, imò (loquor cum Sanctio) si infra octo dies à mense elapso solemnibus aliquis dies instaret, vel Iubileum, poteris tandiu differre, si ægrè bis intra octo dies confitearis; idemque de anticipando ex simili causa asseruerim;*
94. *Extinguuntur ne omnia vota tam in seculo, quàm in no- uitate emissa per solemne Religionis votum? Sanchez affirmat, idem de iuramentis adiiciens.*
95. *Confert prima votorum emissio omnium peccatorum remissionem: num idem præstet ipsorum renouatio? Sanchez negat, cum Laymano affirmo, quoties quis interno renouaris affectu.*